

Landskap: *Halland* Upptecknat av: *Albert Andersson*
 Härad: *Höhs* Adress: *Varberg. Sandhuf.*
 Socken: *Vinge* Berättat av: *Edv. Erlandsen*
 Uppteckningsår: *1926.* Född år *i* *63 år*

Uppteckningen rör

	sid.
<i>Linets odling o. förädling</i>	<i>1-4,7</i>
<i>Fötbud f. kvarande kinnou o. linbevädningen.</i>	<i>5.</i>
<i>Blasinsdagen fisk man o. spin- na.</i>	<i>5.</i>
<i>I "dömmeldagarna" fisk man o. spinnna.</i>	<i>5.</i>
<i>Skagi o. vävning.</i>	<i>6.</i>

7 sid.

Socken: Veinge

Berättat av: Edv. Erlandsson

Ålder: 63 år

4670

Uppteckn. av

Den 15 aug. 1926

Linets odling och förädling.

1

Linnet såddes i 7:e veckan på "linonsdag" (onsdagen i 7:e veckan).

I 6:e veckan fick man ej så lin, ty det var "tolöseuga".

Kvinnan skulle "fjäda" d.v.s. gå och utmärka hur långt på sidan om säningsmannen linfröet föll vid sådden. Hon skulle därvid vara klädd i vitt förkläde och vitt huvudkläde, och för att linnet skulle

bli långt och vackert skulle hon gå och säga: "tjock och lång, tjock och lång".

Rörande skörd: se ~~Östra Karup~~. *Kuaggj. 0.7*

Efter hemkörningen tröskades linnet alltid i Veinge.

Rötning: se ~~Östra Karup~~. *Kuaggj. 0.7*

När man skulle bråka linnet brukade man ha bytshjälp. Vanligen var det grannarna. Under arbetet skedde ett uppehåll för mellanmålet, varefter man fortsatte tills allt var färdigt. Då det endast var ett handsmått kvar, "sistan", kom ~~XXXXX~~ "baste-frun" (= den kvinna, som eldat bastan och stod för att lämna ut linnet till dem som bråkade), ut med detta handsmått och ropade: "så

Socken: Veinge

Berättat av: (Forts.) 4670 Uppteckn. av

Ålder: Den 19

2

2

lång hör och hamp få vi te nästa år".

Därefter räknade man linet, vilket tillgick så, att man lade tillsammans 42 "hänner" (handsmått) till ett tjog: när man följande dag vidtog en andra bråkning av linet, lade man två av dessa handsmått tillsammans och då blev det alltså 21 i ett "tjog"; det ena handsmåttet band man nu om de övriga med, och så var det 20 rakliggande "hänner" i ett tjog.

Det var vanligast att man vid "brydningen" (bråkningen) var jämna par: en man bröt åt en kvinna.

Man fick ej mat innan arbetet började. Dock kunde det hända, att karlarna fingo brännvin och kvinnorna sirapsbrännvin.

Mellanmålet bestod av en brödskiva, skuren tvärt över kakan. På den breddes smör, sötost, en bit vanlig ost och risgrynskaka.

Dagen efter den första bråkningen, skulle kvinnorna utföra en andra bråkning av linet. Då det var slut, kommo alla de, som varit med dagen innan, och då blev det gille.

HALLANDS HEMBYGDSFÖRBUND

Socken: Veinge

Berättat av:

(Forts.)

Uppteckn. av

Ålder:

4670

Den 19

3

3

"Bastefrun" hade en pojke till hjälp med att utlämna linet till dem som bråkade. Han kallades "hörakråga" eller "bastes unge". Avfallet vid bråkningen kallades "skäv".

Linnet skulle därefter skäktas, varvid man lade det över en stolsrygg och bearbetade det med ett "skätteträ".

Avfallet kallades "skättefall".

Kvalitéerna voro efter skäktningen: 1/ lockar, 2/ blåer, 3/ rössle.

Spola garn kallades "spylta". Papperet, kring vilket garnet spolades, kallades "spyltebrev".

Garnkvalitéerna voro: lockagar, blånegar och rösslegar.

Sedan man "haspat" garnet i en härva (härvan kallades "fedje"), skulle garnet bykas och blekass. Man reste mot väggen två stänger med pinnhål eller med kvarsittande kvistar. På pinnar eller kviständar ~~XXXXXXXXXXXX~~ lades en stång, som trädde genom garnhärvan.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESSAMLING

~~HALLANDS HEMBYGDSFÖRBUND~~

Socken: Veinge

Berättat av: (Forts 4670 Uppteckn. av

Ålder: Den 19

4

4

I garnhärkans nedre bukt trädde en annan stång, som tjänstgjorde som tyngd för att inte garnet skulle av vinden föras undan och trasslas in i stängernas kvarsittande kvistar, eller i pinnarna.

Efter blekningen skulle garnet vindas på bobiner, som kallades "bovinger".

Därefter skulle man varpa.

Då man tog ned varpen från varporna, började man överst. Man hade lagt varpen kring en pinne, som sitter överst å varporna. Där fanns alltså en ögla. Genom denna stack man in handen och fattade om hela varpen ett stycke därifrån. Så drog man en ögla av varpen genom den förenämnda ögla, varefter man genom den sist bildade ögla drog en ny, o.s.v. tills man hade hela varpen i form av en länk genom varandra dragna öglor. ~~XXXXX~~ Att på detta sätt ner- taga varpen kallades att "veckas".

~~HALLANDS HEMBYGDSFÖRBUND~~

Socken: Veinge

(Forts.)

Uppteckn. av

Berättat av:

Den 19

Ålder:

4670

5

5

Det talades stundom om att man hört det slamra med "brödorna" i bastan även på tider då ingen var där, dock i tiden närmast till bråkningsarbetet.

Man fick ej lämna sin bråka med lintåten fastsittande mellan bråkans käftar, ty om man gjorde så, och en havande kvinna fick se det, så kunde barnet få "men."

Man fick ej kasta handsmåttet till "skavesan" så att det träffade henne, ty då kunde hennes barn få men, om hon var havande. Gjorde man ändock så av obetänksamhet eller på skämt, så måste kvinnan kasta tillbaka för att avvärja detta men.

Blasiusdagen fick man ej spinna, ty då flög linet av rötebacken nästa år. Även säges det att taken flögo av.

I "dömmeldagarna" fick man ej spinna.

~~HALLANDS HEMBYGDSFÖRBUND~~

Socken: Veinge

Berättat av: (Forts.)

Uppteckn. av

Ålder: 4670

Den 19.26

6

Kom man in på ett ställe, där någon höll på att "svöba" (= svepa varpen på ~~IX~~ garnbommen), så skulle man lyfta först den ena foten och därefter den andra och säga: "så högt skäl, så högt skäl".

6

LUNDS UNIVERSITET
KOLLEKTIVSÄLLSKAP

Veinge, lin, kioegg I

4670

7

Skörd: Det det är mycket ryckes
det upp med rätterna, rishas.
Man ser det mycket så fina
är bruna.

Linet bindes i negre, något
större än ett handmått, och
varje neg ombindes med några
strån lin.

Kärvarna torras i stufan om
vartera 30 kärvar.

Linet rätades genom att utbre-
das på en risvall.
När det var rätat ~~tog man~~
upp det och band det i beutr.